

Maantien 642 (Äänekoskentie) sillan uusiminen ja liittymäjärjestelyt, tiesuunnitelma / Lausunnon antaminen

KH 21.10.2024 § 257
130/10.03.01.02/2023

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää Äänekosken kaupungilta lausuntoa asiakohdassa mainitusta tiesuunnitelmasta. Keski-Suomen ELY-keskus ilmoitti, että on saanut kaksi (2) muistutusta koskien otsikon mukaista suunnitelmaa. Lausuntoon tulee sisällyttää perustellut vastineet tiesuunnitelmasta tehtyihin muistutuksiin. Lausunto liitteineen tulee toimittaa Keski-Suomen ELY-keskukselle 31.10.2024 mennessä. ELY-keskuksen asianumero lausunnonle on KESELY/265/2023.

Seututien 642 tiesuunnitelma on laadittu Kotakennäntien ja Äänekoskentien kiertoliittymästä Ääneniementien liittymään. Tavoitteena on ollut liikenneturvallisuuden parantaminen, maankäytön tukeminen ja paikallisten maisema-arvojen säilyttäminen.

Uusi Äänekosken silta rakennetaan nykyisen viereen tämän eteläpuolelle. Siltaratkaisuksi on valittu teräksinen jatkuva liittopalkkisilta, betonikantinen. Maantien 642 linjaus alkaa nykyisestä Kotakennäntien/Äänekoskentien kiertoliittymästä ja siirtyy sillan leveyden verran etelään päin, liittyen taas nykyiseen linjaukseen Palomäenkadun/Mannilantien risteuksen kohdalla. Palomäenkadun ja Äänekoskentien risteukseen esitetään tiesuunnitelmassa kiertoliittymä. Ääneniementien ja Äänekoskentien risteukseen esitetään kanavointia siten, että keskustan suunnasta tullessa vasemmalle kääntyville on oma kaistansa. Suolahden suunnasta ei erillistä kääntymiskaistaa esitetä.

Nykytilanteesta poiketen Wessmanninkadun ja Äänekoskentien liittymä on tiesuunnitelmassa ratkaistu siten, että Wessmanninkadulta voi kääntyä myös vasemmalle, Suolahden suuntaan. Samoin Viiskulman kiertoliittymästä Suolahden suuntaan ajettaessa kääntyminen vasemmalle Äänekoskentieltä Wessmanninkadulle mahdollistetaan.

Jalankulku- ja pyöräilyväylä rakennetaan maantien molemmin puolin. Väylät toteutetaan osittain välikaistalla erotettuna. Paikoittain tilan puutteen vuoksi väylä on suunniteltu reunakivellä korotettuna ratkaisuna. Valaistuksen taso säilytetään sekä ajoradalla, että jalankulku- ja pyöräilyväylillä. Suunnittelualueella nykyisin oleva valaistus uusitaan LED-valaistukseksi.

Lausunnonalla olevan tiesuunnitelmahankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 11,3 M€. Kustannusarvion ja kustannusjakoesityksen perusteella kaupungin maksettavaksi tulisi 2,65 %. Tiesuunnitelmassa ei esitetä tehtäväksi hallinnollisia muutoksia.

Tiesuunnitelmaehdotus on ollut ELY-keskuksen toimesta yleisesti nähtävillä 28.8. – 27.9.2024 välisenä aikana, jonka kuluessa tiesuunnitelmasta jätettiin kaksi (2) muistutusta. Keski-Suomen ELY-keskus pyytää kaupunkia lausuntoa antaessaan kiinnittämään huomiota mm. seuraaviin asioihin:

- 1) Onko kaupunki ilmoittanut verkkosivuillaan suunnittelun aloittamisesta, vuorovaikutuksen kutsusta ja suunnitelman nähtävälle asettamisesta?
- 2) Onko tiesuunnitelmassa otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella?
- 3) Mitkä oikeusvaikutteiset yleis-, asema- ja ranta-asemakaavat ovat suunnitelman alueella lausuntopyynnön ajankohtana voimassa tai hyväksytyjä? Ovatko kaavat yhdenmukaiset suunnitelman kanssa? Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtävälle asetettavassa suunnitelmassa kuvatussa, pyydetään kaupunkia yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.
- 4) Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin asemakaavaa, jos poikkeaminen on vaikutuksiltaan vähäinen ja kaupunki sekä kiinteistönomistaja sitä puoltavat. Puoltaako kaupunki tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevia asemakaavoja tai muuttaako kaupunki tarvittavat kaavat ennen tiesuunnitelman hyväksymistä? Sitoutuuko kaupunki muuttamaan asemakaavan tiesuunnitelman mukaiseksi ennen maantien rakentamista?
- 5) Onko kaupungilla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, melusteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin?
- 6) Osallistuuko kaupunki maantien tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa esitetyllä tavalla? Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu 11,3 miljoonaksi euroksi, josta kaupungin osuudeksi esitetään n. 2,65 %. Hanketehtävien kustannukset jaetaan muiden kustannusten suhteessa eli kaupungin osuus näistä on 2,65 %. Kaupunkia pyydetään huomioimaan, että hanketehtäviin on jouduttu sillan materiaalikustannuksiin ja vedenlaatuun liittyvistä riskeistä johtuen tekemään suuret riskivaraukset, mikä nostaa myös kustannusjakoehdotuksella näkyvää kaupungin hanketehtäväkustannusten euromääräistä summaa laskelmalla.
- 7) Onko kaupunki valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin?

- 8) Sitoutuuko kaupunki siihen, että Väylävirasto toimii hankkeen urakkasopimuksen mukaisena rakennuttajana myös tiehankkeen aiheuttamien välttämättömien katujärjestelyiden osalta?
- 9) Suostuuko kaupunki vastaamaan valaistuksen kunnossapidosta/käyttökustannuksista, kuten tähänkin asti sen jälkeen, kun maantie 642 on rakentamis- tai parantamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen?
- 10) Onko kaupungilla kohteita, joissa voidaan hyödyntää hankkeessa vapautuvia maa-aineksia?
- 11) Onko kaupungilla alueita, joista vapautuu tiehankkeelle sopivia maa-aineksia?

Tiivistelmä samansisältöisistä muistutuksista (2 kpl); Muistutuksen antajat toteavat, että hankkeen suurin riski tehtaiden toiminnan kannalta on veden samentuminen. Veden laadun heikkeneminen vaikuttaa eri tehtaiden toimintoihin. Veden samentuminen ja sen laadun heikkeneminen voi johtaa paitsi laitteiden vioittumiseen myös kaikkien muistutuksessa mainittujen tehtaiden tuotantohäiriöihin tai alasajoon, ja edelleen tuotannon menetykseen. Samentuminen aiheuttaa tehtaiden lämmönsiirtimien ja turbiinien lauhduttimien tukkeutumisen, jolloin humus palaa kiinni lämmönsiirtopintoihin. Lisäksi tiivistevesirotametrit voivat tukkeutua ja tiivisteiden voitelu näin ollen vaarantua. Turbiinin sekä generaattorien suljetun kierron jäähdytys toteutetaan raakavedellä, joten mikäli veden laatu heikkenee, koko jäädytyksen teho vaarantuu. Vedenlaadulla on myös suuri merkitys klooridioksidin valmistuksessa.

Mainituilla asioilla aiheutuisi muistutuksen antajille merkittäviä kustannuksia mm. tuotannon menetyksen sekä samentumisen takia tarvittavien kunnossapitotöiden johdosta. On edelleen huomattava, etteivät seuraukset rajoittuisi pelkästään muistutuksen antajien tehtaisiin, vaan myös tehdasintegraatin alueella sijaitseviin muihin tehtaisiin. Tehtaiden alasajo johtaisi myös muiden tehtaiden alasajoon.

Sillan rakentamisen aikana työkoneiden määrä lisääntyy merkittävästi vesistön välittömässä läheisyydessä, jolloin myös öljyjen tai polttoaineiden vesistöön päätyminen riski kasvaa. Merkittävän öljyvuodon sattuessa tehtaiden toiminta on pysäytettävä.

Puutteellisesti hallitut sillan rakennus- ja purkutyöt voivat samennuttaa veden sekä johtaa tuotantohäiriöihin ja tehtaiden alasajoon. On siten erittäin tärkeää, että raakaveden laatu turvataan hankkeen jokaisessa vaiheessa. Tämä toteutetaan paitsi hyvällä suunnittelulla, myös varautumisella sekä matalan kynnyksen yhteistyöllä tehtaiden kanssa. Muistutuksen antajat pitävät tärkeänä, että tehtaot osallistetaan purku- ja rakentamistöiden kaikkiin vaiheisiin.

Hankkeen ajankohdan suunnittelun osalta tulee huomioida vedenlaadun luonnollisten vaihtelujen tyypilliset ajankohdat. Esim. keväisin runsaimpien sulamisvesien aikaan tulee välttää työvaiheita, joissa esiintyy korostunutta samentumisen vaaraa. Riski öljyjen ja polttoaineiden päätyemisestä vesistöön on korostunut rakennustöiden aikana. Purku- ja rakennustöiden yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota valuma-allastuksiin sekä öljyntorjuntakalustoon öljy- ja polttoainevuotoriskien minimoimiseksi. On erityisen tärkeää, että rakentajilla on selvät toimintaohjeet vesien samentumiseen liittyen. Veden samentuessa rakennustyöt on keskeytettävä ja tilanne välittömästi saatettava tehtaiden tietoisuuteen, jotta samentuminen voidaan hallita.

Muistutuksen antajat korostavat ELY-keskuksen, rakentajien sekä tehtaiden välisen yhteistyön merkitystä. Hankkeen riskien ennaltaehkäisemisen sekä hallitsemisen kannalta on erittäin tärkeää, että tehtaat osallistetaan hankkeen suunnitteluvaiheeseen sekä mahdollisten toimintaohjeiden laadintaan.

Kaavoituspäällikkö ja rakennuttaja ovat valmistelleet tiesuunnitelmaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

- 1) Kaupunki on ilmoittanut suunnitelmien nähtävillä olosta ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti.
- 2) Kaupunki katsoo, että nähtäville asetetussa tiesuunnitelmassa on otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kaupungin alueella.
- 3) Tiesuunnitelman nähtäville asetetusta aineistosta puuttuu joulukuussa 2023 hyväksytty *Äänejärven itärannan asemakaava*, joka on saanut lainvoiman vuoden 2024 alkupuolella. Voimaan tullut asemakaava tulee huomioida tiesuunnitelma-aineistossa.
Tiesuunnitelmaa valmisteltaessa on rinnalla viety eteenpäin asemakaavahanketta ”*Asemakaavan muutos Viiskulmasta Äänekosken sillalle*”, jonka ehdotusaineisto on asetettu nähtävillä 25.9.-25.10.2024 väliseksi ajaksi.
Asemakaavamuutoksessa on huomioitu tiesuunnitelma, siinä esitetyt aluevaraukset ja toiminnot. Nähtäville asetettu kaavaehdotus on yhdenmukainen lausunnolla olevan tiesuunnitelman kanssa.
Lisäksi Äänekosken kaupungilla on hyväksymisvaiheessa ”*Hiskinmäen asemakaava*”, jonka ratkaisussa huomioidaan tiesuunnitelmassa maantielle esitetty tilavaraus ja muut toiminnot.
- 4) Kaupunki ei puolla tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin asemakaavaa poikkeamismenettelyllä. Kaupunki sitoutuu muuttamaan asemakaavat tiesuunnitelman mukaisiksi.
- 5) Tiesuunnitelmassa paalun 100 läheisyydessä oleva K1J liittymä johtaa korttelin 309 tontin 3 vieressä kulkevalle

kevyen liikenteen väylälle, joka nykytilanteessa toimii rakennetun asuinkerrostalon pelastustienä raskaalle pelastuskalustolle. Liittymää ja kevyen liikenteen väylää rakennettaessa tulee rakennusmateriaalin kantaa ja mahdollistaa pelastuskaluston liikkuminen Äänekoskentieltä kevyen liikenteen väylälle, sillä liittymä tulee toimimaan pelastustoimen yhteytenä kerrostalon hätätilanteita varten myös jatkossa. Pelastuskaluston pääsy pelastustielle tulee turvata.

Äänekoskentielle on toteutettu keskijakaja, joten nykytilanteessa Wessmanninkadulta voi liittyä Äänekoskentielle ainoastaan oikealle kääntyen sekä Wessmanninkadulle voi kääntyä ainoastaan Suolahden suunnasta. Tiesuunnitelmassa esitetään, että keskijakaja poistuu, jolloin Wessmanninkadulta Äänekoskentille kääntyminen on jatkossa mahdollista myös vasemmalle eli Suolahden suuntaan sekä Äänekoskentieltä vasemmalle eli Wessmanninkadulle. Lopullista tiesuunnitelmaa viimeisteltäessä tulee vielä tarkastella mahdollisuutta, että nykytilanne voitaisiin säilyttää, sillä molempiin suuntiin salliva kääntyminen ruuhkauttaa Äänekoskentien ja Wessmanninkadun risteysaluetta sekä mahdollisesti Viiskulman kiertoliittymää (liikenneympyrää).

- 6) Kaupunki voi sitoutua 2,65 % kustannukseen esitetyn taulukon mukaisesti.
- 7) Aikaisempien vastaavien käytäntöjen mukaisesti kaupunki luovuttaa omistamansa maa-alueet maantien tekemiseen korvauksetta.
- 8) Kyllä.
- 9) Kyllä.
- 10) Kaupunki voi tarvittaessa osoittaa kohteita, jonne mahdollisesti hankkeessa vapautuvia puhtaita maa-aineksia voi hyödyntää. Rakennusjätteelle, kuten esim. betonimurskeelle ei voida osoittaa maa-alueita tai kohteita.
- 11) Ei ole.

Lausuntoon sisällytetään seuraava yhteisvastine muistutuksiin; Muistuttajien huoli on aiheellinen ja heidän muistutuksissaan esiin nostamat näkemyksensä tulee ottaa huomioon erityisellä huolellisuudella siltaa rakennettaessa ja vanhaa siltaa purettaessa.

Valmistelija

Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi, puh. 040 717 7479 ja rakennuttaja Jukka Karppinen, puh. 040 559 1632

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan kaavoituspäällikön ja rakennuttajan valmisteleman lausunnon Keski-Suomen ELY-keskukselle tiesuunnitelmasta ”*Maantien 642 (Äänekoskentie) Äänekosken sillan uusiminen ja liittymäjärjestelyt*”.

Päätös

Hyväksyttiin.
